

3270 Zalewane muliste brzegi rzek

Koordynator:

2013-2014: Agnieszka Nobis

Eksperti lokalni obecni i w poprzednim badaniu:

2013: Zygmunt Dajdok, Jolanta Marciniuk, Agnieszka Nobis, Arkadiusz Nowak.

2014: Jolanta Marciniuk, Joanna Zalewska-Gałosz.

W Polsce siedlisko występuje w kontynentalnym regionie biogeograficznym.

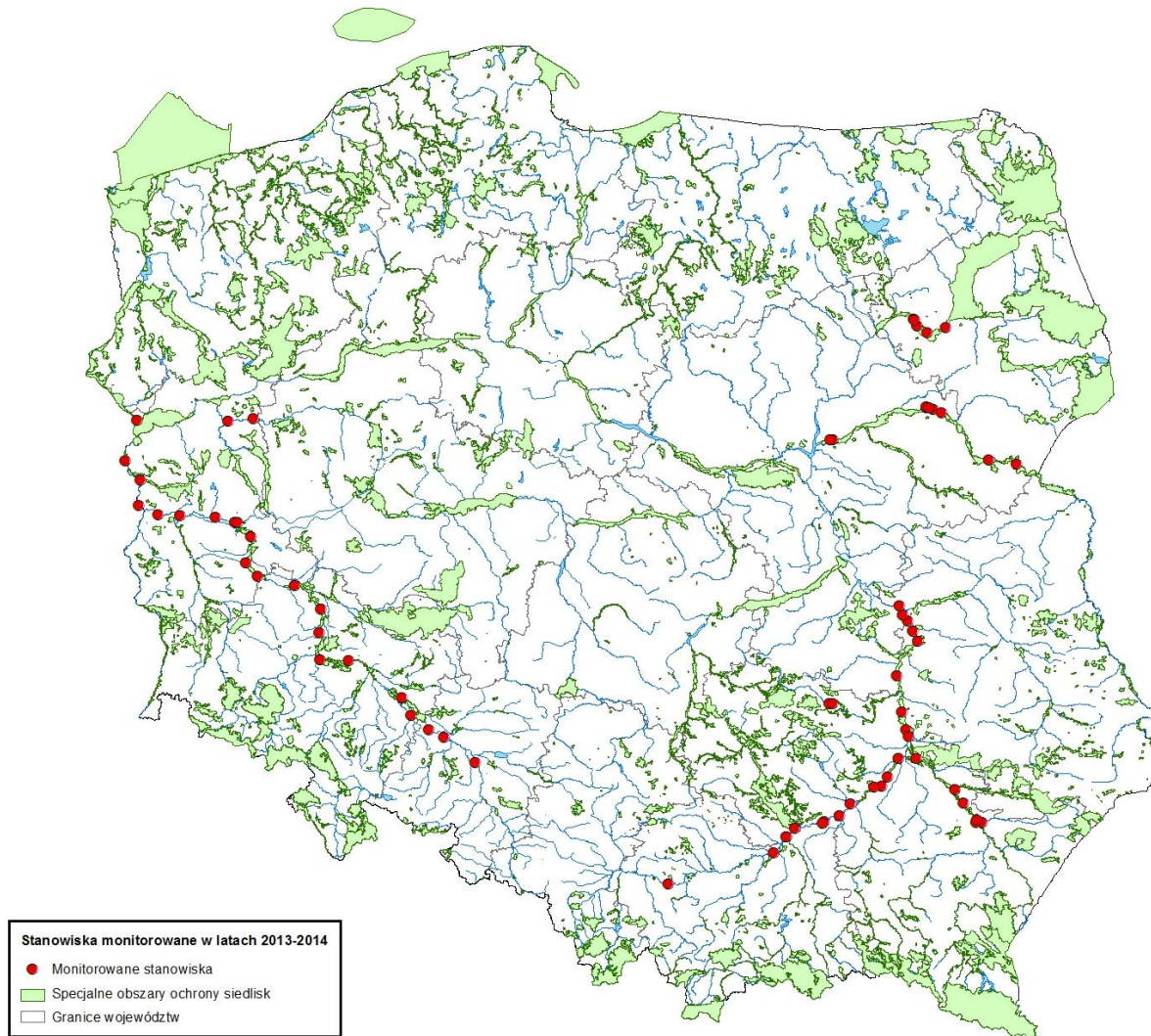
Liczba stanowisk monitoringowych oraz ich lokalizacja na tle obszarów

Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji

W roku 2013 wykonano monitoring 62 stanowisk, na których występowało siedlisko o kodzie 3270. Stanowiska te zlokalizowane były głównie na brzegach 4 z 6 najdłuższych rzek Polski. W sumie: 22 stanowiska znajdowało się nad Odrą, 10 stanowisk – nad Bugiem, 4 stanowiska – na brzegu Sanu, 22 stanowiska – na brzegu Wisły (w górnym i środkowym biegu tej rzeki). Spośród wszystkich monitorowanych w 2013 roku stanowisk, 4 znajdowały się przy korytach mniejszych rzek: 2 stanowiska przy rzece Kamiennej (na obszarze Przedgórze Lżeckiego) oraz 2 stanowiska przy rzece Złotej (we wschodniej części Kotliny Sandomierskiej).

W roku 2014 wykonano monitoring 7 stanowisk. Stanowiska te zlokalizowane były w północnej części kraju, na brzegach 2 z 6 najdłuższych rzek Polski. W sumie: 2 stanowiska znajdowały się nad Wartą a 5 kolejnych nad Narwią.

W 2014 roku monitoringiem objęto niewielką liczbę stanowisk, na których występuje siedlisko 3270. Było to wynikiem tego, że występujące w sezonie letnim warunki meteorologiczne spowodowały, że poziom wody w rzekach był dość wysoki, w związku z czym zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla siedliska nie rozwinęły się w ogóle, albo rozwinęły się jedynie fragmentarycznie. W Dolinie Dolnej Wisły poziom wody opadł dopiero na początku września, dlatego na świeżo odsłoniętych, mulistych brzegach tej rzeki pojawiły się jedynie pojedyncze okazy roślin typowych dla siedliska 3270. Otrzymane w roku 2014 wyniki dostarczają cennych informacji na temat struktury i stanu zachowania siedliska słabo zbadanego w Polsce siedliska na niemonitorowanych dotąd stanowiskach, ale nie są one zbyt reprezentatywne. Po pierwsze z racji niewielkiej liczby monitorowanych stanowisk, a po drugie ze względu na warunki niesprzyjające rozwojowi zbiorowisk roślinnych z klasy *Bidentetea tripartiti* w roku 2014.

Łącznie, monitoringowi poddano 69 stanowisk, na których występowało siedlisko 3270. Monitorowane stanowiska położone są w różnych rejonach Polski, w dolinach wszystkich największych rzek w Polsce. Uzyskane wyniki są reprezentatywne stąd też monitoring kolejnych stanowisk nie jest konieczny.

Wyniki badań

Podsumowanie wyników badań wskaźników na stanowiskach

Tab. 1. Wskaźniki na stanowiskach

Zestawienie ocen wskaźników stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych stanowiskach w kontynentalnym regionie biogeograficznym)

Parametr	Wskaźnik	Ocena (69 stanowisk)				Suma
		FV właściwy	U1 niezadowolający	U2 zły	XX nieznany	
Powierzchnia		43	21	3	2	69
Specyficz- na struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	52	14	3	0	69
	Gatunki dominujące	49	20	0	0	69
	Gatunki ekspansywne	27	41	1	0	69
	Obce gatunki inwazyjne	44	22	3	0	69
	Struktura przestrzenna płatów siedliska	24	37	8	0	69
	Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	25	32	12	0	69
	Ocena parametru specyficzna struktura i funkcje	13	43	13	0	69
Perspektywy ochrony		30	34	5	0	69

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 62% stanowisk, wielkość **powierzchni**, jaką zajmuje siedlisko 3270 oceniono jako właściwą. W 30% przypadków wielkości powierzchni przypisano ocenę niezadowolającą, a 4% stanowisk przypisana została ocena zła. Wśród stanowisk, na których powierzchnia monitorowanego siedliska oceniona została jako właściwa, dominowały stanowiska położone nad Wisłą i Bugiem. Podczas gdy w grupie stanowisk, na których wielkość powierzchni siedliska oceniono jako niezadowolającą i złą znajdują się przede wszystkim stanowiska zlokalizowane nad Odrą oraz nad Wartą. W przypadku siedliska 3270 podstawą do obniżenia oceny tego parametru jest głównie spadek wielkości powierzchni zajmowanej przez siedlisko na danym stanowisku obserwowany podczas kolejnego monitoringu. Przy czym, na podkreślenie zasługuje również fakt, że powierzchnia siedliska na stanowisku podlegać może naturalnym fluktuacjom zależnym od warunków meteorologicznych i działalności rzeki.

W celu oceny parametru określanego jako **specyficzna struktura i funkcje** dla wszystkich monitorowanych stanowisk dokonano oceny 6 wskaźników. Do wskaźników tych należą: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, gatunki ekspansywne, obce gatunki inwazyjne, struktura przestrzenna płatów siedliska oraz udział dobrze zachowanych płatów siedliska.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014, w 75% przypadków, w granicach monitorowanego stanowiska stwierdzono obecność więcej niż 4 **gatunków charakterystycznych** dla klasy *Bidentetea tripartiti* (lub niższych jednostek fitosocjologicznych wyróżnianych w jej obrębie) oraz związku

Nanocyperion. Takie stanowiska otrzymały ocenę właściwą FV. Wśród tych stanowisk są głównie te położone nad Bugiem, Wisłą i Sanem. Średnia liczba gatunków, w przypadku stanowisk, których ten wskaźnik oceniono na FV przekracza 10, a maksymalna jest równa 16. Wśród 25% stanowisk, na których zanotowano 4 bądź mniej gatunków typowych dla siedliska 3270 znajdują się wyłącznie stanowiska zlokalizowane na brzegu Odry.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w 71% przypadków wskaźnik określany jako **gatunki dominujące** otrzymał ocenę właściwą FV, a w 29% przypadków ocena ta jest niezadowolająca U1. Ocenę właściwą otrzymały te stanowiska, w obrębie których brak było dominanta lub też obserwowano zwiększony udział któregoś z gatunków typowych dla tych zbiorowisk. Na monitorowanych stanowiskach takimi dominantami były np. komosa czerwona *Chenopodium rubrum* lub rdest szczawiolistny *Polygonum lapathifolium* s.l. Ocenę niezadowolającą U1 otrzymały te stanowiska, na których wśród dominantów były zarówno gatunki typowe dla siedliska jak również gatunki ekspansywne i rośliny obce geograficznie. Znakomita większość stanowisk, dla których ten wskaźnik oceniony został na U1 położona jest nad Odrą.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 39% stanowisk, wskaźnik zdefiniowany jako **gatunki ekspansywne** otrzymał ocenę właściwą FV, a w 59% stanowisk ocena ta była niezadowolająca U1. Ocenę właściwą otrzymały te stanowiska, na których nie stwierdzono obecności gatunków ekspansywnych albo ich pokrycie w monitorowanych płatach siedliska nie przekraczało 10%. Są to głównie stanowiska położone nad Wisłą i Sanem. Ocena U1 przypisana została stanowiskom, na którym pokrycie gatunków wahało się w granicach od 10 do 25%. Wśród stanowisk, które otrzymały ocenę U1 dominują te położone nad Odrą. Najczęściej spotykanym gatunkiem ekspansywnym (tak w dolinie Wisły, Bugu, Sanu jak i Odry) jest mózga trzcinowa *Phalaris arundinacea*. Znacznie rzadziej eksperci lokalni odnotowywali na stanowiskach obecność jeżyny popielicy *Rubus caesius* bądź też skrzypu polnego *Equisetum arvense*. Tylko na jednym ze stanowisk położonym nad Bugiem pokrycie gatunków ekspansywnych przekraczało 25% dlatego omawiany wskaźnik otrzymał tu ocenę złą U2.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w 64% przypadków, wskaźnik określany jako **obce gatunki inwazyjne** otrzymał ocenę właściwą FV. W 32% przypadków ocena ta była niezadowolająca U1, a w 4% zła U2. Obecność gatunków inwazyjnych stwierdzono na 63 z 69 monitorowanych stanowisk. Gatunków inwazyjnych nie stwierdzono jedynie na 4 stanowiskach położonych nad Bugiem oraz na dwóch stanowiskach nad Narwią. Stanowiska, na których pokrycie gatunków inwazyjnych nie przekraczało 25%, to głównie te stanowiska, które położone były we wschodniej części kraju tj. nad Wisłą, Sanem i Bugiem. Wśród stanowisk, na których pokrycie gatunków inwazyjnych przekracza 25% znajdowały się niemal wyłącznie stanowiska położone nad Odrą. Spośród gatunków inwazyjnych stwierdzonych na monitorowanych stanowiskach są: uczepek amerykański *Bidens frondosa* (59 stanowisk), rzepień włoski *Xanthium albinum* (27 stanowisk), miłka połabska *Eragrostis albensis* (18 stanowisk), kolczurka klapowana *Echinocystis lobata* (12 stanowisk), nawłóć późna *Solidago gigantea* (3 stanowiska), nawłóć kanadyjska *Solidago canadensis* (1 stanowisko), klon jesionolistny *Acer negundo* (2 stanowiska).

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 wskaźnik określający stopień fragmentacji siedliska na stanowisku nazwany **struktura przestrzenna płatów siedliska**, w 35% przypadków oceniony został jako właściwy FV. W 54% przypadków otrzymał on ocenę niezadowolającą U1, a w 12% przypadków złą U2. Wśród stanowisk, które otrzymały ocenę FV najwięcej jest stanowisk zlokalizowanych w południowo-wschodniej Polsce. Przy czym warto podkreślić, że wiele z monitorowanych stanowisk zlokalizowanych w tej części kraju otrzymało również ocenę U1, a nawet U2. Średni i duży stopień fragmentacji siedliska stwierdzony na większości stanowisk nie jest wynikiem działania czynników naturalnych, ale raczej skutkiem antropopresji. W wielu przypadkach wynikał on z uregulowania koryta rzeki na danym stanowisku.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 36% stanowisk wskaźnik określony jako **udział dobrze zachowanych płatów siedliska** otrzymał ocenę właściwą FV. Oznacza to, że na tych stanowiskach płaty dobrze zachowane zajmowały nie mniej niż 80% powierzchni siedliska. W 46% przypadków dobrze zachowane płaty siedliska pokrywały 50-79% powietrzni zajętej przez siedlisko. W 17% przypadków dobrze zachowane płaty siedliska pokrywały mniej niż 50% powierzchni zajętej przez siedlisko. Wśród stanowisk najwyższej ocenionych pod względem udziału dobrze zachowanych płatów siedliska zdecydowanie dominowały stanowiska zlokalizowane w południowo-wschodniej Polsce. Podczas gdy ocenę najniższą otrzymały głównie stanowiska zlokalizowane nad Odrą oraz nad Wartą. Ocena niezadowolająca U1 przypisywana była stanowiskom położonym w różnych częściach naszego kraju.

Podsumowanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach

Tab. 2. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014. Zestawienie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów na badanych stanowiskach w kontynentalnym regionie biogeograficznym w latach 2013-2014.

Obszar NATURA 2000 (znak - jeżeli nie leży w obszarze)	Stanowisko	Oceny na stanowiskach			
		Specyficzna struktura i funkcje	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Krzeszów	U1	FV	U1	U1
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Kuryłówka	U1	FV	FV	U1
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Radomyśl nad Sanem	U2	U1	U1	U2
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Stare Miasto	U1	U1	FV	U1
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Ulanów	FV	FV	FV	FV
PLH080012 Kargowskie Zakola Odry	Cigacice II	U2	XX	U1	U2
PLH080012 Kargowskie Zakola Odry	Przewóz	U1	U1	U1	U1
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Borków	U2	FV	U1	U2
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Brzeg Dolny	U1	FV	U1	U1
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Chobienia	U1	U1	U1	U1
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Lubiąż	U1	U1	U1	U1
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Ścinawa	U1	U1	U1	U1
PLH080013 Łęgi Słubickie	Słubice	U1	U1	U1	U1
PLH080014 Nowosolska Dolina Odry	Bytom Odrzański	U1	U1	U1	U1
PLH080014 Nowosolska Dolina Odry	Nowa Sól	U1	U1	U1	U1
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Barcice	U1	FV	FV	U1
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Gąsiorowo 1	FV	FV	FV	U1
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Gąsiorowo2	U1	FV	U2	U2
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Jackowo Dolne	U2	FV	U1	U2
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Mierzvice	U1	FV	U1	U1
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Przewóz Nurski	U2	U1	U2	U2
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Ujście Tocznej	U2	FV	FV	U2
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Wszebory	U1	FV	FV	U1
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Zgłeczewo Panieńskie	FV	FV	FV	FV
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Zgłeczewo Panieńskie II	FV	FV	FV	FV
PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Nasiłów	U1	FV	FV	U1
PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Piotrowice	U1	FV	FV	U1

PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Słupia Nadbrzeżna	U1	FV	FV	U1
PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Solec nad Wisłą	FV	FV	FV	FV
PLH180049 Tarnobrzaska Dolina Wisły	Baranów Sandomierski	U1	FV	FV	U1
PLH180049 Tarnobrzaska Dolina Wisły	Łązek	U1	FV	FV	U1
PLH180049 Tarnobrzaska Dolina Wisły	Sandomierz	FV	FV	FV	FV
PLH180049 Tarnobrzaska Dolina Wisły	Tarnobrzeg	FV	FV	FV	FV
PLC080001 Ujście Warty	Kostrzyn	U2	U1	U2	U2
dolnośląskie-	Czernica	U1	U1	U1	U1
dolnośląskie-	Oława	U1	U1	U1	U1
lubelskie-	Puławy	U1	FV	U1	U1
lubelskie-	Puławy 2	U1	FV	U1	U1
lubuskie-	Brody	U1	U1	FV	U1
lubuskie-	Cigacice	U1	U1	U1	U1
lubuskie-	Kłopot	U2	XX	U1	U2
lubuskie-	Krosno Odrzańskie	U2	U1	U2	U2
lubuskie-	Pałęczko	U1	U1	U1	U1
lubuskie-	Urad	U1	U1	U1	U1
małopolskie-	Czernichów	U1	FV	U1	U1
małopolskie-	Koszyce/Górka	U2	U1	U2	U2
małopolskie-	Nowy Korczyn	FV	FV	FV	FV
małopolskie-	Opatowiec 2	U1	FV	U1	U1
mazowieckie-	Borek	U1	FV	U1	U1
mazowieckie-	Dęblin	U1	FV	U1	U1
opolskie-	Brzeg	U1	U1	U1	U1
opolskie-	Opole	U2	U2	U1	U2
opolskie-	Stobrawa	U1	U1	U1	U1
podkarpackie-	Ożanna Mała	FV	FV	FV	FV
świętokrzyskie-	Kępa Lubawska	FV	FV	FV	FV
świętokrzyskie-	Opatowiec	U1	FV	U1	U1
świętokrzyskie-	Połaniec	U1	FV	U1	U1
świętokrzyskie-	Słupiec	U1	FV	U1	U1
świętokrzyskie-	Szczucin	FV	FV	FV	FV
świętokrzyskie-	Zalew Brody 1	FV	FV	FV	FV
świętokrzyskie-	Zalew Brody 2	U1	FV	U1	U1
świętokrzyskie-	Zawichost	U1	FV	U1	U1
PLH200024 Ostoja Narwiańska	Czarnocin	U1	FV	FV	U1
PLH200024 Ostoja Narwiańska	Czarnocin Starorzecze	FV	FV	FV	FV
PLH200024 Ostoja Narwiańska	Rakowo-Czachy	U1	FV	FV	U1
PLH200008 Dolina Biebrzy	Niwkowo	U1	FV	FV	U1
podlaskie -	Łomża	U1	FV	FV	U1
lubuskie-	Krobielewo	U2	U2	FV	U2
lubuskie-	Skwierzyna	U2	U2	FV	U2
Suma ocen poszczególnych parametrów		FV - 13 U1 - 43 U2 - 13 XX - 0	FV - 43 U1 - 21 U2 - 3 XX - 2	FV - 30 U1 - 34 U2 - 5 XX - 0	FV - 12 U1 - 43 U2 - 14 XX - 0

UWAGA! Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska monitorowane w 2014 roku

Rok 2013 był pierwszym, w którym prowadzono monitoring siedliska o kodzie 3270.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 62% stanowisk, wielkość powierzchni, jaką zajmowało siedlisko 3270 oceniono jako właściwą. W 30% przypadków wielkości powierzchni przypisano ocenę niezadowalającą, a 3% stanowisk przypisana została ocena zła. W przypadku siedliska

3270 podstawą do obniżenia oceny tego parametru będzie głównie spadek wielkości powierzchni zajmowanej przez siedlisko na tym stanowisku obserwowany podczas kolejnego monitoringu. Przy czym, na podkreślenie zasługuje również fakt, że powierzchnia siedliska na stanowisku podlegać może naturalnym fluktuacjom zależnym od warunków meteorologicznych i działalności rzeki. Wśród stanowisk, na których powierzchnia monitorowanego siedliska oceniona została jako właściwa, dominowały stanowiska położone nad Wisłą i Bugiem oraz Narwią. Podczas gdy w grupie stanowisk, na których wielkość powierzchni siedliska oceniono jako niezadowalającą znajdowały się przede wszystkim stanowiska zlokalizowane nad Odrą i nad Wartą.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 jedynie w 19% przypadków wszystkie wskaźniki wpływające na parametr określany jako **specyficzna struktura i funkcje** ocenione zostały na FV, co jest jednoznaczne z uzyskaniem dla tego parametru oceny FV. W przypadku 62% stanowisk specyficzna struktura i funkcje ocenione zostały jako niezadowalające U1, a 19% stanowisk otrzymało pod względem tego parametru ocenę złą U2. Wśród stanowisk najwyższej ocenionych pod względem tego parametru brak stanowisk położonych nad Odrą i nad Wartą. Ocenę FV otrzymały jedynie stanowiska położone w południowo-wschodniej części Polski. Najczęstszą przyczyną nadania obniżonej oceny tego parametru była fragmentacja siedliska na stanowisku oraz obecność gatunków ekspansywnych.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 49% monitorowanych stanowisk **perspektywy ochrony siedliska** oceniono jako niezadowalające U1. W przypadku 43% monitorowanych stanowisk stwierdzono, że perspektywy ochrony siedliska są dobre przypisując im ocenę FV. Na 7% stanowisk perspektywy ochrony siedliska 3270 są złe U2. Większość stanowisk, na których perspektywy ochrony siedliska są dobre to stanowiska położone na obszarach Natura 2000. Natomiast najgorsze perspektywy ochrony cechują stanowiska poddane najsilniejszej antropopresji. Najgorzej ocenionymi stanowiskami były: Gąsiorowo2, Kostrzyn, Koszyce/Górka, Krosno Odrzańskie, Przewóz Nurski.

Ocena ogólna. Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 61% monitorowanych stanowisk ocena ogólna była niezadowalająca U1. Aż 22% stanowisk przypisano ogólną ocenę złą U2, a stan siedliska na 17% stanowisk oceniony został, jako właściwy FV. Ponad 50% stanowisk z oceną ogólną złą U2 to stanowiska położone w Dolinie Odry. Natomiast ok. 50% stanowisk, na których stan zachowania siedliska oceniono jako właściwy to stanowiska położone w Dolinie Wisły. Warto podkreślić, że stan żadnego ze stanowisk monitorowanych w Dolinie Odry nie został oceniony jako właściwy.

Zestawienie ocen wskaźników na obszarach Natura 2000

Tab. 3. Wskaźniki na obszarach Natura 2000 (11 obszarów)

Zestawienie ocen wskaźników dla siedliska przyrodniczego na 11 badanych obszarach Natura 2000 w kontynentalnym regionie biogeograficznym w latach 2013-2014.

Parametr	Wskaźnik	Ocena 11 obszarów)				Suma
		FV właściwa	U1 niezadowalająca	U2 zła	XX nieznana	
Powierzchnia		6	5	0	0	11
Specyficzna struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	7	3	1	0	11
	Gatunki dominujące	6	5	0	0	11
	Gatunki ekspansywne	0	11	0	0	11
	Obce gatunki inwazyjne	4	7	0	0	11
	Struktura przestrzenna płatów siedliska	4	5	2	0	11

	Udział dobrze zachowanych siedliska płatów	3	7	1	0	11
	Ocena parametru specyficzna struktura i funkcje	0	9	2	0	11
Perspektywy ochrony		3	5	1	0	9

Podsumowanie ocen stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w tym jego parametrów w obszarach Natura 2000

Tab. 4. Parametry i ocena ogólna stanu ochrony na obszarach NATURA 200 monitorowanych w latach 2013-2014.

Zestawienie ocen parametrów i oceny ogólnej stanu ochrony siedliska przyrodniczego na badanych obszarach NATURA 2000 w kontynentalnym regionie biogeograficznym w latach 2013 i 2014

Obszary NATURA 2000	Oceny dla obszarów w NATURA 2000			
	Specyficzna struktura i funkcje	Powierzchnia siedliska	Perspektywy ochrony	Ocena ogólna
Dolina Dolnego Sanu	U2	U1	U1	U2
Kargowskie Zakola Odry	U1	U1	U1	U1
Łęgi Odrzańskie	U1	FV	U1	U1
Łęgi Słubickie	U1	U1	U1	U1
Nowosolska Dolina Odry	U1	U1	U1	U1
Ostoja Nadbużańska	U1	FV	FV	U1
Przełom Wisły w Małopolsce	U1	FV	FV	U1
Tarnobrzeska Dolina Wisły	U1	FV	FV	U1
Ujście Warty	U2	U1	U2	U2
Ostoja Narwiańska	U1	FV	FV	U1
Dolina Biebrzy	U1	FV	FV	U1
Suma ocen poszczególnych parametrów	FV - 0	FV - 6	FV - 5	FV - 0
	U1 - 9	U1 - 5	U1 - 5	U1 - 9
	U1 - 2	U1 - 0	U1 - 1	U1 - 2
	XX - 0	XX - 0	XX - 0	XX - 0

Powierzchnia siedliska 5 obszarów Natura 2000 jest niezadowolająca. Na pozostałych 6 obszarach powierzchnia jest stabilna i nie ulega pomniejszeniu.

Specyficzna struktura i funkcje na wszystkich obszarach została bardzo nisko oceniona. Brak obszarów z oceną właściwą. 9 obszarów zostało ocenionych na U1 gdzie co najmniej jeden wskaźnik kardynalny został oceniony jako niezadowolający. Dwa obszary otrzymały złą ocenę, są to Ujście Warty gdzie aż trzy wskaźniki otrzymały ocenę U2 oraz Dolina Dolnego Sanu przez nisko ocenione wskaźniki struktura przestrzenna płatów siedliska, obce gatunki inwazyjne oraz udział gatunków ekspansywnych.

Perspektywy ochrony na 45% obszarów są właściwe. Jest duże prawdopodobieństwo, że w najbliższych latach na tych obszarach stan siedliska nie pogorszy się. Również 45% obszarów otrzymało ocenę niezadowolającą, w tych obszarach perspektywy ochrony są trudne jednoznacznie do określenia. W obszarze Ujście Warty ocena U2 ze względu na silną ekspansję gatunków szuwarowych i silny stopień przekształcenia stref przykorytowych.

Ocena ogólna. Stan ochrony monitorowanego siedliska w granicach 9 obszarów Natura 2000 położonych w różnych częściach Polski oceniony został jako niezadowalający U1, a w przypadku 2 obszarów ocena ta była zła U2. Najgorszy stan reprezentuje obszar o nazwie Ujście Warty, w przypadku którego dwa z trzech parametrów wpływających na ogólną ocenę obszaru otrzymały ocenę złą U2. Analizując wszystkie trzy parametry wpływające na ocenę ogólną siedliska w obszarze Natura 2000 stwierdzić można, że najlepsze warunki do rozwoju zbiorowisk związanych z monitorowanym siedliskiem panują w Ostoi Nadbużańskiej, w Przełomie Wisły w Małopolsce, w Tarnobrzeszkiej dolinie Wisły, Ostoi Narwiańskiej, Dolinie Biebrzy oraz w łągach Odrzańskich. Przy czym jedynie w pięciu pierwszych wymienionych obszarach eksperci ocenili perspektywy ochrony siedliska jako właściwe FV.

Oddziaływania i zagrożenia

Tab. 5. Oddziaływania na stanowiskach i porównanie wyników badań – region kontynentalny (69 stanowiska)

Działalność człowieka i jej rzeczywisty bądź potencjalny wpływ na stan zachowania siedliska zostały stwierdzone na 67 spośród 69 monitorowanych stanowisk. Ich zestawienie zawiera poniższa tabela.

Kod	Oddziaływanie	łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ pozytywny (liczba stanowisk)			Wpływ neutralny (liczba stanowisk)			Wpływ negatywny (liczba stanowisk)		
			A	B	C	A	B	C	A	B	C
A04.02.01	wypas bydła	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
C01.01	wydobywanie piasku i żwiru	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
D	transport i sieci komunikacyjne	4	-	-	-	-	-	-	-	2	2
D01.02	drogi, autostrady	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
D01.05	mosty, wiadukty	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-
D03.02.02	promowe szlaki pasażerskie (szybkie)	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
F02.03	wędkarstwo	39	-	-	-	-	-	-	4	10	25
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
G01.08	inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
G02.10	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
I01	nierodzące gatunki zaborcze	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
J	modyfikacje systemu naturalnego	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
J02.03	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	36	-	-	-	-	-	-	18	3	15
J02.03.02	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3

J02.04.01	zalewanie	4	2	2	-	-	-	-	-	-	-
J02.05	modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	3	-	-	-	-	-	-	2	-	1
K01.01	erozja	2	-	-	-	1	1	-	-	-	-
720	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 spośród wszystkich zanotowanych oddziaływań do najczęściej występujących należały wędkarstwo (stwierdzone na 57 % stanowisk) oraz modyfikacje związane z regulowaniem koryt rzecznych (stwierdzone na 58 % stanowisk). Oba rodzaje oddziaływań mają negatywny wpływ na stan zachowania monitorowanego siedliska. Wędkarze mechanicznie niszczą płaty zbiorowisk roślinnych typowe dla tego siedliska wydeptując je. Przy czym na większości stanowisk intensywność tego oddziaływania była niewielka. Tymczasem regulowanie koryta rzeki związane m.in. z tworzeniem coraz to dłuższych odcinków rzeki o stromych brzegach powoduje drastyczne zmniejszenie powierzchni dostępnej dla zbiorowisk z klasy *Bidentetea tripartiti* i związku *Nanocyperion*, stąd też wielkość powierzchni siedliska na monitorowanych stanowiskach może się zmniejszać (czasem nawet bardzo drastycznie). Szczególnie intensywne zabiegi regulacji koryta rzecznej obserwowano na wybranych stanowiskach obejmujących brzegi Odry. W przypadku 19% stanowisk, na stan zachowania monitorowanego siedliska wpływ ma również transport i związana z nim obecność sieci komunikacyjnej. W pobliżu tych stanowisk znajdują się bowiem mosty lub przeprawy promowe. Odbywający się tędy transport dostarcza diaspory obcych gatunków, które w dalszej perspektywie mogą rozprzestrzeniać się wzdłuż brzegów rzeki zaburzając strukturę siedliska. Inne rodzaje oddziaływań obserwowano jedynie na pojedynczych stanowiskach.

Tab. 6. Zagrożenia na stanowiskach i porównanie wyników badań – region kontynentalny (69 stanowisk)
Działalność człowieka i jej rzeczywisty bądź potencjalny **negatywny wpływ** na stan zachowania siedliska zostały stwierdzone na 62 spośród 69 monitorowanych stanowisk. Zestawienie oddziaływań człowieka **zagrożających** monitorowanemu siedlisku zawiera poniższa tabela.

Kod	Zagrożenie	łącznie liczba monitorowanych stanowisk	Wpływ (liczba stanowisk)		
			A	B	C
A04.02.01	Wypas bydła	1	-	-	1
C01.01	wydobywanie piasku i żwiru	1	-	1	-
D	transport i sieci komunikacyjne	4	-	2	2
D01.02	drogi, autostrady	1	-	-	1
D01.05	mosty, wiadukty	2	1	1	-
D03.02.02	promowe szlaki pasażerskie (szybkie)	5	-	-	5
F02.03	wędkarstwo	39	4	10	25
G01.03	pojazdy zmotoryzowane	1	-	-	1
G01.08	inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku	1	-	1	-
G02.10	inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	1	-	-	1
I01	nierodzące gatunki zaborcze	1	-	-	1
J	modyfikacje systemu naturalnego	1	-	1	-
J02.03	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	36	18	3	15
J02.03.02	regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	3	-	-	3
J02.05	modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	3	2	-	1
720	wydeptywanie, nadmierne użytkowanie	1	-	1	-

Znakomita większość oddziaływań człowieka stwierdzonych na monitorowanych stanowiskach stanowi jednocześnie potencjalne lub rzeczywiste zagrożenie dla siedliska występującego na tych stanowiskach. W związku z tym analiza i podsumowanie oddziaływań człowieka przedstawiona pod tabelą 7 stanowi jednocześnie analizę i podsumowanie zagrożeń występujących na tych stanowiskach.

Informacja o gatunkach obcych

Tab. 7. Gatunki obce

Zestawienie informacji o gatunkach obcych, stwierdzonych w trakcie monitoringu siedliska przyrodniczego

Obszar NATURA 2000	Stanowisko	Obserwowane gatunki obce (lista gatunków)
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Krzyszów	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. mlecz kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Kuryłówka	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. palusznik krwawy <i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) SCOP. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. portulaka pospolita <i>Portulaca oleracea</i> L.
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Radomyśl nad Sanem	szałat szorstki <i>Amaranthus retroflexus</i> L. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz przetacznik perski <i>Veronica persica</i> Poir. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Stare Miasto	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.
PLH180020 Dolina Dolnego Sanu	Ulanów	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz żółtlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. szczawik żółty <i>Oxalis stricta</i> L. nawłoc późna <i>Solidago gigantea</i> Aiton
PLH080012 Kargowskie Zakola Odry	Cigacice II	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. portulaka pospolita <i>Portulaca oleracea</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH080012 Kargowskie Zakola	Przewóz	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L.

Odry		chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Borków	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz żółtlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. portulaka pospolita <i>Portulaca oleracea</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Brzeg Dolny	szałat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Chobienia	łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa wielkolistna <i>Chenopodium hybridum</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Lubiąż	szałat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.
PLH020018 Łęgi Odrzańskie	Ścinawa	szałat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.
PLH080013 Łęgi Słubickie	Słubice	klon jesionolistny <i>Acer negundo</i> L. szałat szorstki <i>Amaranthus retroflexus</i> L. aster lancetowaty <i>Aster lanceolatus</i> Willd. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.
PLH080014 Nowosolska Dolina Odry	Bytom Odrzański	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH080014 Nowosolska Dolina Odry	Nowa Sól	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Barcice	tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Gąsiorowo 1	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC.

		tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Gąsiorowo2	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray włonica zielona <i>Setaria viridis</i> (L.) P. BEAUV. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Jackowo Dolne	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Mierzvice	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist palusznik krwawy <i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) SCOP. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. szczaw omszony <i>Rumex confertus</i> Willd.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Przewóz Nurski	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. włonica zielona <i>Setaria viridis</i> (L.) P. BEAUV. fiołek polny <i>Viola arvensis</i> MURRAY
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Ujście Tocznej	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Wszebory	klon jesionolistny <i>Acer negundo</i> L. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist palusznik krwawy <i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) SCOP. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. rdzestówka powojowata <i>Fallopia convolvulus</i> (L.) Á. LÖVE włonica zielona <i>Setaria viridis</i> (L.) P. BEAUV.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Zgłeczewo Panieńskie	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
PLH140011 Ostoja Nadbużańska	Zgłeczewo Panieńskie II	tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Nasiłów	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz
PLH060045 Przełom Wisły w Małopolsce	Piotrowice	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. mleczyk kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL

			rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH060045	Przełom Wisły w Małopolsce	Słupia Nadbrzeżna	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH060045	Przełom Wisły w Małopolsce	Solec nad Wisłą	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły	Baranów Sandomierski	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły	Łązek	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz mlecz kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły	Sandomierz	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz żótlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. żótlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLH180049	Tarnobrzaska Dolina Wisły	Tarnobrzeg	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
PLC080001	Ujście Warty	Kostrzyn	szałat szorstki <i>Amaranthus retroflexus</i> L. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. komosa wzniesiona <i>Chenopodium strictum</i> Roth konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist żótlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav.
-		Borek	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz
-		Brody	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. sparzyca promienista <i>Bifora radians</i> M. BIEB.

		miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. mlecz kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Brzeg	szarłat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. łoboda ogrodowa <i>Atriplex hortensis</i> L. łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. komosa wielkolistna <i>Chenopodium hybridum</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray żółtlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. mlecz zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.
-	Cigacice	szarłat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. komosa wzniesiona <i>Chenopodium strictum</i> Roth bieluń dziędzierzawa <i>Datura stramonium</i> L. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
-	Czernica	łoboda błyszcząca <i>Atriplex nitens</i> SCHKUHR uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. komosa wielkolistna <i>Chenopodium hybridum</i> L. szczaw omszony <i>Rumex confertus</i> Willd.
-	Czernichów	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. palusznik krwawy <i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) SCOP. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray żółtlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill.
-	Dęblin	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Kępa Lubawska	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. gorczyca polna <i>Sinapis arvensis</i> L. mlecz kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Kłopot	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Koszyce/Górka	szarłat szorstki <i>Amaranthus retroflexus</i> L. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L.

		<p>chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. mleczeń kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL mleczeń zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz</p>
-	Krosno Odrzańskie	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa wzniesiona <i>Chenopodium strictum</i> Roth pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.</p>
-	Nowy Korczyn	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i> Aiton rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz</p>
-	Oława	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. komosa wielkolistna <i>Chenopodium hybridum</i> L. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray</p>
-	Opatowiec	<p>rumian polny <i>Anthemis arvensis</i> L. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. żółtlica drobnokwiatowa <i>Galinsoga parviflora</i> Cav. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. mleczeń kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL mleczeń zwyczajny <i>Sonchus oleraceus</i> L.</p>
-	Opatowiec 2	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L.
-	Opole	<p>szałat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM.</p>
-	Ożanna Mała	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i> Aiton</p>
-	Pałęczko	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz</p>
-	Połaniec	<p>uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. mleczeń kolczasty <i>Sonchus asper</i> (L.) HILL</p>

-	Puławy	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Puławy 2	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz starzec zwyczajny <i>Senecio vulgaris</i> L.
-	Stupiec	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. szczawik żółty <i>Oxalis stricta</i> L.
-	Stobrawa	szarłat szorstki <i>Amaranthus retroflexus</i> L. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. nawłoc kanadyjska <i>Solidago canadensis</i> L.
-	Szczucin	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Urad	szarłat prosty <i>Amaranthus chlorostachys</i> Willd. aster lancetowaty <i>Aster lanceolatus</i> Willd. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. komosa jesienna <i>Chenopodium ficifolium</i> SM. żółtlica owłosiona <i>Galinsoga quadriradiata</i> Ruiz & Pav. pomidor zwyczajny <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L. włonica sina <i>Setaria pumila</i> (POIR.) ROEM. & SCHULT.
-	Zalew Brody 1	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
-	Zalew Brody 2	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. maruna nadmorska <i>Matricaria maritima</i> L.
-	Zawichost	uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. miłka połabska <i>Eragrostis albensis</i> H. Scholz rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz
Ostoja Narwiańska	Czarnocin	chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz

		uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
Ostoja Narwiańska	Czarnocin Starorzecze	
Ostoja Narwiańska	Rakowo Cz.	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC.
Dolina Biebrzy	Niwkowo	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
	Krobiełowo	rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
	Skwierzyna	rzepień włoski <i>Xanthium albinum</i> (Widder) H. Scholz chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV.
	Łomża	łoboda oszczepowata <i>Atriplex prostrata</i> Boucher ex DC. uczep amerykański <i>Bidens frondosa</i> L. chwastnica jednostronna <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) P. BEAUV. tasznik pospolity <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) MEDIK. konyza kanadyjska <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist

UWAGA! Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska monitorowane w 2014 roku

Na każdym z monitorowanych stanowisk występowały gatunki obce. W obrębie pojedynczego stanowiska notowano od 1 do 8 gatunków obcych naszej flory.

Udział niektórych gatunków obcych jest typowy dla siedliska 3270 i nie świadczy o jego złym stanie zachowania. Gatunkiem obcym charakterystycznym dla zalewanych mulistych brzegów rzek jest np. archeofit komosa jesienna *Chenopodium ficifolium*. Ponadto, w składzie florystycznym monitorowanego siedliska oprócz udziału gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaznaczać się również może udział obcych gatunków przywiązanych do upraw okopowych np. chwastnicy jednostronnej *Echinochloa crus-galli*, żółtlicy owłosionej *Galinsoga ciliata*, mlecza kolczastego *Sonchus asper* czy szarłat szorstkiego *Amaranthus retroflexus*. Pokrycie tych gatunków w badanych płatach jest zwykle znikome.

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 spośród gatunków obcych zaliczanych do najbardziej zagrażających naturalnej bioróżnorodności siedlisk naturalnych na monitorowanych stanowiskach stwierdzono: uczep amerykański *Bidens frondosa* (59 stanowisk), rzepień włoski *Xanthium albinum* (26 stanowisk), miłka połabska *Eragrostis albensis* (18 stanowisk), *Echinocystis lobata* (11 stanowisk), nawłoc późna *Solidago gigantea* (3 stanowiska), nawłoc kanadyjska *Solidago canadensis* (1 stanowisko), klon jesionolistny *Acer negundo* (2 stanowiska). Na większości monitorowanych stanowisk eksperci obserwowali niewielkie populacje wymienionych gatunków inwazyjnych. Na 10 spośród monitorowanych stanowisk uczep amerykański *Bidens frondosa* obserwowany był bardzo licznie, przy czym podkreślić należy, że jest to gatunek uznawany za charakterystyczny dla związku *Chenopodion fluviatile*. Ponadto warto podkreślić, że w przeciwieństwie do wielu innych siedlisk chronionych w ramach programu Natura 2000 (np. łąk świeżych czy muraw kserotermicznych), sama obecność gatunków inwazyjnych nie stanowi dużego zagrożenia dla zbiorowisk typowych dla tego siedliska. Jest to wynikiem dużej dynamiki siedliska. Zbiorowiska typowe dla siedliska 3270 są bowiem niszczone przez wysoki stan wody późną jesienią i (przy sprzyjających warunkach meteorologicznych) odtwarzają się w następnym roku od nowa.

Ocena zastosowanej metodyki monitoringu i ewentualne propozycje zmian wraz z uzasadnieniem – na podstawie badań prowadzonych w danym etapie.

Na podstawie badań terenowych i analizy uzyskanych podczas tych badań danych stwierdzić można, że prezentowana w punkcie 2. raportu metodyka badań jest odpowiednia dla realizacji monitoringu siedliska 3270.

Wątpliwości może jedynie budzić kwestia oceny wpływu gatunków inwazyjnych na monitorowane siedlisko. Chodzi tu głównie o obecność w płatach zbiorowiska roślinnych typowych dla siedliska 3270 uczeputu amerykańskiego *Bidens frondosa*, który w różnych częściach Europy, w tym również w Polsce zaliczany jest do grupy gatunków najbardziej zagrażających bioróżnorodności naturalnych i półnaturalnych układów roślinnych i jest jednocześnie gatunkiem charakterystycznym dla związku *Chenopodion fluviatile*. Godne rozważenia wydaje się również uwzględnienie w ocenie stanu zachowania siedliska na poszczególnych stanowiskach stopnia uregulowania koryta rzecznoego, jako oddzielnego wskaźnika.

Propozycje działań ochronnych oraz wnioski dotyczące skuteczności dotychczas wykonywanych zabiegów

Brak doświadczeń dotyczących prowadzenia działań mających na celu ochronę siedliska 3270 na monitorowanych stanowiskach, nawet tych położonych w granicach obszarów Natura 2000. Zalewane muliste brzegi rzek stanowią siedlisko słabo poznane na terenie Polski. Dodatkowo, cechują się one dużą dynamiką. Zbiorowiska dla nich typowe są w dużej mierze zależne od warunków meteorologicznych panujących w danym sezonie wegetacyjnym. Stąd też trudno zaproponować działania ochronne zapewniające trwanie siedliska na poszczególnych stanowiskach. Ogromny wpływ na stan zachowania siedliska i jego utrzymanie w dłuższej perspektywie ma niewątpliwie stopień regulacji kryta rzecznoego. Dlatego wskazane byłoby ograniczenie prowadzenia jakichkolwiek działań związanych z regulacją koryt rzecznych w miejscach istotnych dla ochrony tego siedliska przyrodniczego.

Syntetyczne podsumowanie wyników dla siedliska przyrodniczego

Informacja w jakich regionach geograficznych występuje dane siedlisko przyrodnicze:

Region biogeograficzny kontynentalny.

Rok/lata poprzednich badań: nie prowadzono

Rok/lata obecnych badań: 2013, 2014

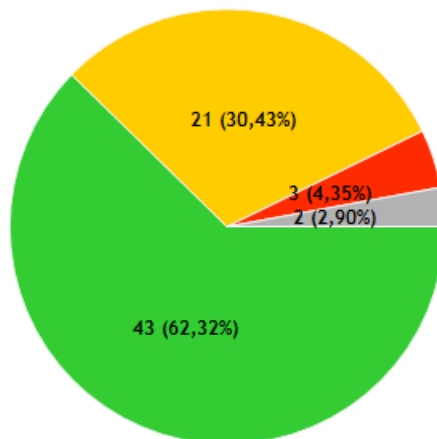
Region kontynentalny

Powierzchnia siedliska

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 62% stanowisk, wielkość powierzchni, jaką zajmowało siedlisko 3270 oceniono jako właściwą. W 30% przypadków wielkości powierzchni przypisano ocenę niezadowalającą, a 4% stanowisk przypisana została ocena zła. W przypadku siedliska 3270 podstawą do obniżenia oceny tego parametru był głównie spadek wielkości powierzchni zajmowanej przez siedlisko na tym stanowisku. Przy czym, na podkreślenie zasługuje również fakt, że powierzchnia siedliska na stanowisku podlegać może naturalnym fluktuacjom zależnym od warunków

meteorologicznych i działalności rzeki. Wśród stanowisk, na których powierzchnia monitorowanego siedliska oceniona została jako właściwa, dominowały stanowiska położone nad Wisłą i Bugiem oraz Narwią. Podczas gdy w grupie stanowisk, na których wielkość powierzchni siedliska oceniono jako niezadowalającą znajdowały się przede wszystkim stanowiska zlokalizowane nad Odrą i nad Wartą.

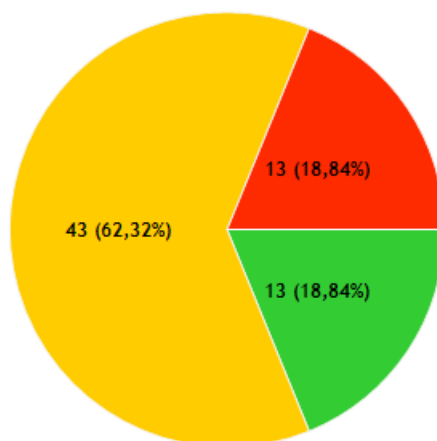

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznanym

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Specyficzna struktura i funkcje

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 jedynie w 19% przypadków wszystkie wskaźniki wpływające na parametr określany jako specyficzna struktura i funkcje ocenione zostały na FV, co jest jednoznaczne z uzyskaniem dla tego parametru oceny FV. W przypadku 62% stanowisk specyficzna struktura i funkcje ocenione zostały jako niezadowalające U1, a 19% stanowisk otrzymało pod względem tego parametru ocenę złą U2. Wśród stanowisk najwyższej ocenionych pod względem tego parametru brak stanowisk położonych nad Odrą i nad Wartą. Ocenę FV otrzymały jedynie stanowiska położone w południowo-wschodniej części Polski. Najczęstszą przyczyną nadania obniżonej oceny tego parametru była fragmentacja siedliska na stanowisku oraz obecność gatunków ekspansywnych.

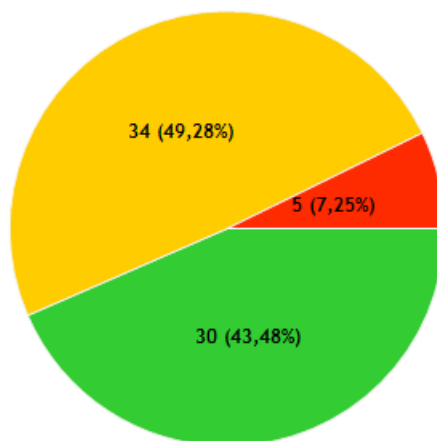
FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznanym

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Perspektywy ochrony

Na stanowiskach monitorowanych w latach 2013-2014 w przypadku 49% monitorowanych stanowisk perspektywy ochrony siedliska oceniono jako niezadowalające U1. W przypadku 43% monitorowanych stanowisk stwierdzono, że perspektywy ochrony siedliska są dobre przypisując im ocenę FV. Na 7% stanowisk perspektywy ochrony siedliska 3270 są złe U2. Większość stanowisk, na których perspektywy ochrony siedliska są dobre to stanowiska położone na obszarach Natura 2000. Gorsze oceny parametru wynikają przede wszystkim ze słabego rozpoznania potrzeb ochronnych tego siedliska, a co za tym idzie z braku form i działań ochronnych. Większość stanowisk, na których perspektywy ochrony siedliska są niezadowalające to stanowiska położone w zachodniej części Polski. Natomiast dobre perspektywy ochrony cechują głównie stanowiska położone na wschodzie kraju. Na nielicznych stanowiskach perspektywy ochrony zostały ocenione jako złe. Na tych stanowiskach powierzchnia siedliska była niewielka, a stopień jego reprezentatywności niski. Wśród tych stanowisk znajdują się stanowiska położone nad Odrą, Wisłą i Bugiem. Najgorzej ocenionymi stanowiskami były: Gąsiorowo2, Kostrzyn, Koszyce/Górka, Krosno Odrzańskie, Przewóz Nurski.

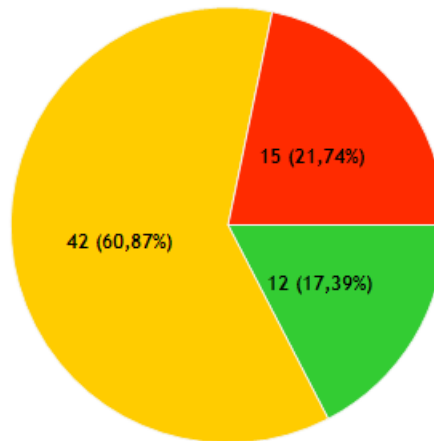

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** niezany

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Ocena ogólna

Ponad połowa spośród monitorowanych stanowisk otrzymała ogólną ocenę niezadowalającą U1. Ponad 50% stanowisk z oceną ogólną złą U2 to stanowiska położone w Dolinie Odry. Natomiast ok. 50% stanowisk, na których stan zachowania siedliska oceniono jako właściwy to stanowiska położone w Dolinie Wisły. Warto podkreślić, że stan żadnego ze stanowisk monitorowanych w Dolinie Odry nie został oceniony jako właściwy.

FV właściwy **U1** niezadowalający **U2** Zły **XX** nieznanym

Na wykresie przedstawiono liczbę stanowisk z daną oceną parametru, na podstawie obecnych badań terenowych, oraz procentowy udział danej oceny w odniesieniu do wszystkich badanych stanowisk siedliska.

Aż 38 z 69 monitorowanych stanowisk siedliska o kodzie 3270 położona była w granicach obszarów Natura 2000. Pomimo tego, tylko 17 % stanowisk otrzymało ocenę ogólną właściwą FV. Analizując oceny poszczególnych parametrów i wskaźników wpływających na ocenę ogólną siedliska na stanowisku stwierdzić należy, że najgorszy stan zachowania cechuje stanowiska położona nad Odrą i Wartą. Siedlisko 3270 podlegać może silnej antropopresji. Spośród wszystkich zanotowanych oddziaływań stwierdzono, że na stan zachowania siedliska na danym stanowisku wpływ mają głównie regulowanie koryt rzecznych oraz wędkarstwo.

Monitoringowi poddano dużą liczbę stanowisk, na których występowało siedlisko 3270. Monitorowane stanowiska położone są w różnych rejonach Polski, na brzegach wszystkich sześciu największych rzek w Polsce. Uzyskane wyniki są więc reprezentatywne stąd też monitoring kolejnych stanowisk nie jest konieczny.